THE DAILY HEBREW JOURNAL

L. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario.

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251-253 Queen Street West — Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES: $5.00 PER YEAR
SINGLE COPY 2c.

Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

די היינטיגע „רעליגיע" קאנפערענץ

היינט זעט זיך אין ניויארק, אין דער שפאניש - פארטוגעזישער שיהל ערעפנען די ספעציעלע קאנפערענץ פון די „רעליגיע" - טהעאָר פון אמעריקא און קאנאדע. צעהן מיליאָן דאלאר האט מען זיך געשטעלט אלס ציעל צו זאמלען דאס יאהר, און דאך איז נאך גאנץ ווייט פון דיעזער סומע. אבוואהל איין פערזאן אליין האט בייגעשטייערט א מיליאָן דאלאר, ניט נאר זענען די צעהן מיליאָן דאלאר ניט געשאפען געווארען, נאר פאר די דריי יאהר מלחמה איז אפילו ניט געזאמעלט געווארען אזוי פיעל, וואס זאל אויסמאכען פינף דאלאר פער קאפ פון יעדען אידען אין אמעריקא און קאנאדע. פינף דאלאר אין דריי יאהר, א שפאט קליינע סומע פאר אזא וויכטיגער פאלקס - ארבייט. ווען די נויט איז אזוי גרויס, דאך איז נאך אזא סומע ניט בייגעשטייערט געווארען אין דעם דורכשניט.

די ערשטע צייט האט נאך די הילפס - טהעטיגקייט פערנומען א גוטטיגען פלאץ ביי יעדער אידישער קהלה אויף דער זייט ים. דאס איז אבער ניט דער פאל יעצט. אבוואהל די נויט איז אויסגעוואקסען צו א שטופע. ביי וועלכער די לעכערדיגע זענען מקנא די טויטע. אין פיעלע אידישע קהלות אין שטעדט. זענען ביי היינט צו טאג ניט געבליבען די מינדעסטע שפורען פון די רעליגיע - ארגאניזאציעס. און אין אנדערע, דארטען וואו זיי האבען דעם אטהעם ניט אויסגעהייבט, איז די זאמלונג א גאנץ קליינע און אן אונבעדייטענדיגע. דארטען, וואו די הילפס - טהעטיגקייט שוין יא מעהר אדער ווייניגער, האט מען אויפגעהערט צו קוקען אויף איהר ווי אויף א פאלקס - ארבייט. ווי אויף א נאציאנאלען חוב, און מען קוקט אויף דעם ווי אויף געזעהנליכע צדקה.

פון פוילען און ליטא, פון רוסלאנד און גאליציען, פון רומעניען און ארץ ישראל, פון סאלאניקי און די באלקאנען - קהלות, פון אלע זייטען הערען זיך די הילפס - געשריי, שפרייט מען אויס צו אונז די הענד נאך הילף. און צום טויזענדסטען מאהל הערט זיך דיעזער הילף - רייסענד געשריי, אז זיי האבען ניט קיינע אנדערע הון אונז, ווער עס זאל זיי הילפען, און מיר דא בלייבען טויב צו זייער רופען. זיי אונזערע אייגענע וואלטען פערשטאפט געווען, די „פאלקס הילף", די „פיפעלס - רעליגיע", די ארגאניזאציע פון די מאסען און פאר די מאסען זאמעלט דיינע זעהר, זעהר וויניג אבוואהל די אידישע מאסען, האבען געמארפט מיט דעם לעצטען זיך טהיילען, און העלפען זייערע ליידענדע.

דאס פערטע יאהר פון קריעג, און מיט יעדען טאג וואקסט די נויט, מיט יעדען חודש ווערט שווערער לעבער די לאגע, און אנשטאט דעם, וואס אינטערעסיווער האט געזאלט זיין די הילף אין זי נאר פערקלענערט געווא רען, און די האדרין - רייסענדע אפילו פון יענער זייט ים, געפונען ניט קיין אבקלאנג, אדער א גאנץ שוואכען.

קען דאס ווייטער אזוי אנגעהן?

וועלען דריי מיליאָן אידען אויף דעם צפון - אמעריקאנישען קאנטינענט דערלאזען אז די אידישע ליידענדע פון די קריעגס - לענדער זאלען פון א הונגער - טויט אויסשטארבען?

די רעליגיע - קאנזיסטאָריע וועט מוזען דעם ענטפער אויף דעם געבען, וועט מוזען דעם וועג זוכען, זיי אזוי ארויסצורייסען דעם אמעריקאנער איד פון זיין זאטער צופרידענהייט, און איהם צווינגען וועגען דעם גורל פון זיינע אייגענע זיך צו פערטראכטען.

דאס אמעריקאנער און קאנאדער אידענטהום וועט מוזען דעם ענטפער געבען, און זיי אזוי דער ענטפער זאל זיין, קען דיעזע בעדאטהונג פיעל אויפטהון, ווען די ריכטיגע מעטהאדען וועלען נאר ארויסגעפונען ווערען, ווי אזוי ארויסצורייסען דעם היגען אידען פון זיין זאטער צופרידענהייט. און איהם צווינגען צו פערטראכטען זיך צו וועגען דעם גורל פון זיינע ברידער און שוועסטער. וועלכע טרינקען זיך שוין דאס פערטע יאהר אין בלוט און טרעהרען.

אבער ניט נאר מיט דאלארס און סענטען וועט זיך מוזען די בע־ראטהונג בעשעפטיגען.

דער „איכה" וועלכער דערטראגט זיך צו אונז פון די לענדער, וואו אלעס איז פערגאסען מיט בלוט און טרעהרען דערצעהלט וועגען דער שרעקליכער נויט וועלכע קען גאנץ וועניג הערך געלד געלינדערט ווערען. וואס קען די אומגליקליכע ליידענדע וועק זיי בעקומען שוין עטליכע רובעל אדער עטליכע מארק, ווען מען קען פאר דעם גאנץ וועניג קויפען, צוליעב דעם מאנגעל אין שפייז, וואס הערשט יעצט אין גאנץ אייראפא. עסענ־ווארג און קליידער פאדערט זיך, און ניט נאר קיין געלד. די אמעריקא־נער הילפס - שיפען, וועלכע האבען געפיהרט עסענווארג קיין בעלגיען, האבען בעלגיען מעהר דאדורך געהאלפען, ווי זיי וואלטען מיליאָ־נען אין גאלד געפיהרט. און דאס וואס איז געהיעזען און איז מיט בעלגיען, איז אויך דער פאלען מיט די ליידענדע אידישע משפחות פון מזרח אייראפא. אין דעם הילפס - רוף וואס דר. י. טשלענאָוו רבי סימאנסאן און ש. פארב־שטיין האבען צוגעשיקט צום אמעריקאנער סטייט דעפארטמענט, ווערט הויפטזעכליך געוואגט — „די איינציגע זאך וואס קען רעטען די דארטיגע בעפעלקערונג איז צו שאפען עסענווארט", און די רעליגיע - קאנפערענץ, וואו עס וועלען זיך פערזאמלען פארשטעהער פון דעם אמעריקאנער און קאנאדער אידענטהום, וועט מוזען דעם ענטפער דארויף געבען, די מיט־לען שאפען. וואס זאלען עס ערמעגליכען.

ווי אזוי צו שאפען וואס מעהר הילף און ווי אזוי צו ערמעגליכען דאס אריבערשיקען פון עסענווארג און קליידער, דאס וועלען מוזען זיין, די צוויי הויפט - פראגען. אויף וועלכע די קאנפערענץ וועט אן ענטפער דארפען געבען, אן ענטפער, אויף וועלכען עס ווארטען מיליאָנען אידען. וועלכע פראגען שוין אויף זיך דאס פערטע יאהר פון דער מלחמה.

עס ליידען אלע אידען פון די מלחמה לענדער אבער שרעקליך איז דער גורל פון די אידען. אין רוסלאנד, פוילען און רומעניען.

אין רוסלאנד אפילו אין דער נייער רוסלאנד הערען די פאגראמען ניט אויף. און די ידיעות דערצעהלען ניט נאר וועגען דער נויט, נאר אויך וועגען א רייהע פאגראמען, וועלכע קומען פאר איבער גאנץ רוס־לאנד. קרעמענטשוג טאמבאוו, מיראסלאוו, בענדערי און אנדערע פלעצער זענען לעצטענס געווען דיי סצענע פון רויב און מארד. אין פיר־לען ליידען די אידען ניט נאר פון דעם מאנגעל אין שפייז, נאר אויך פון די פוילישע פערפאלגונגען, און טרויעריג איז אויך דער גורל פון די רומע־נישע אידען, וואס ווערען געהעצט פון דעם רומענישען אפיציעלען אנ־טיסעמיטיזם.

אין דיעזע אלע נויטען קען דאס אידענטהום פון דער זייט ים פיעל העלפען די ליידענדע, די מאראליש - פאליטישע הילף איז אבער דורך אור־זאכען פערשוועכט געווארען, זאל מען וועגיגסטענס ניט ענטזאגען זיי אין דער מאטעריעלער הילף.

אז זיי זאלען דאס לעצטע בעקומען אין א פולער מאס — דאס דארף זיין די אויפגאבע פון דער היינטיגער בעראטהונג.

דער אמעריקאנער אנטיסעמיטיזם

פון דר. א. א. ראבאק

זינט דער הוליגאנישער אטאקע אויף אידען פון דעם שווארץ־מאנטיק ראסעל דאן אין ניו יארק איז ווידער ארויפגע־געשוואומען די פראגע וועגען אנטיסעמי־טיזם אין אמעריקא. און וועגען דער צו־קונפטיגער לאגע פון די אידען אין די פעראייניגטע שטאאטען.

אזוי פיעל בטלנות איז אריינגעטהאן געווארען אין דער בעהאנדלונג פון אט דער פראגע אז דער אינטעליגענטער לע־זער מוז שוין קוקען מיט ביטול אויף יע־דען נייעם ארטיקעל וואס איז גוטע ארום צוויי און א האלב מיליאָן אידען די רעקט און די אידען פון דער גאנצער וועלט בכלל אינדירעקט.

קודם כל מוז געזאגט ווערען אז דאס וואָרט אנטיסעמיטיזם דריקט אויס אזוי פיעל זאכען אז אפטמאהל אכפערט מען זיך איבער גאנץ פערשיעדענע בעגריפען בעת מיינען מיינט מען אז מען רעדט וועגען דער זעלבער זאך. עס זיינען פא־ראן צעהנערליי סארטען אנטיסעמיטיזם און איינס איז ניט גלייך צום אנדערען, נאר הצד השוה שבהן איז זיי זיינען אלע שעדליך, און דערפאר דארף מען זיך בע־וואָרענען קעגען די פאָלגען.

ניט נור בעוויזט זיך דער אנטיסעמי־טיזם אין אנאנדער מין פרצוף אין פער־שיעדענע לענדער, נאר אפילו אין דער־זעלבען לאנד בעקומען מיר פיערעליי־מינים פון איהם. גאנץ אפט ווענדעט זיך עס אין דער שיכטע פון פאָלק, אן קולטור־דעלען מצב פון א קלאס מענשען, אמאהל אן דער צאהל אידען וואס נעפינט זיך אין א נעוויסען נעגענד, אן נראר אסימילאציע וואס זיי האבען דורכגעמאכט, אין א פך אנדערע פאקטארען.

עס איז דא ניט נור־טיזיג אויסצורעכענען די פערשיעדענע מינים אנטיסעמיטיזם, דער פשוטסטער און פונדאמענטאלסטער פון זיי איז די שנאה וואס איין ווייטע ראסע האט צו דער אנדערער — א שנאה אדער, לאמיר עס מאכען מילדער, א נע־גענווילען וואס איז איינגעוויזען אין דיא בלוט, און וואס פערשווינדעט קוים אפילו נאך א לאנגער זעלבסט דיסציפלין. — דאס איז דער פסיכאלאגישער אנטי־סעמיטיזם. בנוגע דעם זיינען מיר איר־דען, אבער אויף איין בדעטעל מיט אנ־דערע זעהר טיפישע ראסען, ווער שמועסט נאך איצט ווערט דער דאזיגער ראסען נעגענווילען אפילו ביי ניט טיפישע ראס־סען ווי מיר זעהען עס אין פאל פון די קרי־נענדע נאציאנען.

נאך דעם פסיכיל־אגישען אנטיסעמי־טיזם קומט דער עקאָנאָמישער אידען־האס.

מען איז זיך מתקנא אז זיין ערפאלג, און מען רעדט זיך איין אז ער נעהמט אוועק נאר דאס נוטס פון לאנד פאר זיך.

דער פאָליטישער אנטיסעמיטיזם ווי עס האט זיך געהאט ענטוויקעלט אין רוס־לאנד און אין רומעניען איז דער ערגסטער וואָרהט דארטען וואו די רעגיערונג מאכט די אידען פאר א כפרה היהנדעל כדי אב־זוואוועגדען די אויסמערקזאמקייט פון פאָלק פון איהרע מעשים תעתועים — דאן מוזען זיך די אנדערע שאטירונגען צו־פאלאערען. אהן שום שטארקען. דער רעליגיעזער אנטיסעמיטיזם איז נעציעלט הויפטזעכליך געגען די אידען אלס א רע ליגיעזע סעקטע און ניט אלס א ראסע אדער נאציאנאליטע. די שנאה פון דעם רעליגיעזען אנטיסעמיטיזם דריקט זיך אויס אין אזעלכע פראזען ווי „קרייסט־קילער", „עזוס קרייציגער — איינפי־דעלס, — אונגלויביגע — און אזוי ווייטער. דער רעליגיעזער אנטיסעמיטיזם איז זעהר ششארק דארטען וואו עס איז פאראן א גרויסע קלעריקאלע פארטיי, ווי אין פראנקרייך, עסטרייך און פערעדע.

איצט ווען מיר פרעגען זיך: פון וועלכען חדר אנטיסעמיטיזם האבען מיר דא אין אמעריקא — בלייבט נאר ארויס־צולאזען אלס אומבעדייטענד דעם רעליג יעזען און דעם עקאָנאָמישען אנטיסעמי־טיזם. עס שטעלט זיך אלזו אז דער פסיכאלאגישער אנטיסעמיטיזם, און אט די חיה אין פאראן און שטארק פאראן. זאל איטיצער פרובירען דאס אבצולייגע נען, וואלט ער געווען א קאנדיראט פאר א פסיכאפאטישען אנשטאלט, דאס היישט אננעהמענדיג אז ער זאגט ארויס זיין מיי נונג אויפריכטיג. אפילו די איינגעזע־סענע אידען, די עקסטרעמסטע אסימילא־טארען האבען אויסצושטעהן פון די סאַציאלע גזרות וואס זייערע מיזחסדיגע שכנים האבען אויף זיי ארויסגעלעגט.

עס מוז דא בעטאנט ווערען, אז דער אנטיסעמיטיזם שטעהט דא איין ערפאלג, אין דיהויכע פענסטער. גראד די בלוי־טיגע אמעריקאנער, די „מייפלאוער" מיינהסיס האבען אנגעטרושעטע אויגען אויף די אידען. אנטיסעמיטישע אטמ־קעס קומען נאר פון אנגעס דעפליער וועג מעס עסיים רעפענען זיך פאר די בעסטע אין אמעריקא און דרוקען דרוקען זיי זיך אין „אטלאנטיק מאנטהלי" א זשורנאל וואס זאל אין זיך אריינגעהמען דאס סאר־מע עסענץ פון דער אמעריקאנער קולטור. ווען איך האב אנגעפרעגט דעם רעדאק־טאר פון „אטלאנטיק מאנטהלי" צו וואלט ער דרוקען אן ענטפער אויף מיט דעם דע־ליערס ארטיקעל, האט ער אבגעשריבען אז אינגעגנטליך איז ניטא וואס צו ענטפערען, און אז דער זשורנאל האט געדרוקט א סך ארטיקלען וואס זענען פריינדליך צו אימיגראנטען, ווי מערי ענטינס „פראמיסד לאנד" — וואס איז גיכער א לאבפליטענס פאר די אמעריקאנער.

אויב מען וויל אויסגעפינען ווי דיא אמעריקאנער בעציהען זיך צום אידען מוז מען קומען אין בעריהרונג מיט די דריי הויפט עלעמענטען וואס שטעלען צוגוויף די עכטע אמעריקאנער: דאס זיינען 1, די נייסטיגע אריסטאקראטען פון ניו ענג לאנד, ספעציעל באסטאן און די פאר־שטעדטלאך, ברוקלין — וואס רעכענט זיך פאר דעם רייכסטען געגענד אין דער וועלט בנוגע די איינוואָהנער — און קיימבריידזש, דער קוואל פון תורה אין אמעריקא. 2, די יחסנים פון ניו דזשערסי, און 3, די פני פון ווירדזשי־ניא.

קיין נעעפהרליכער אידען האס איז דאס ניט. זיי האבען ניט ליעב די אידען און דערפאר וועלען זיי זיך אמאהל האל־טען פון דער ווייטען, אדער בעסער גע־זאגט, זיי וועלען דעם אידען האלטען פון דער ווייטען, אין קיין דירעקטע העצע ריען לען מען זיי ניט בעשלדיגען.

דוקא דערפאר איז זיך ניטא וואס צו שרעקען פאר די גיפטיגע העצערייען פון א משוגענעם אנטיסעמיט ווי ראסעל דאן. וואלט איצט ניט געווען א צייט וואס ברענגט אמאהל א כוואליע פון רע אקציע מיט זיך, וואלט דערזעלבער כולי־גאן ניט געוואגט צו ביילען אזוי אפען. די אונגארמאלע לאגע אבער וואס הערשט אין לאנד איז מסוגל צו אזא פעסט. פערשפרייטען קען זיך דאס אבער ניט וויל. די אידען זיינען צו איינפלוסרייך, און ווען אפילו ראסעל דאן זאל אונטער שטיצט ווערען פון א גאנצע ארגאניזאציע ווי עס איז א סברא, דארף מען נאך אויך ניט איינפאלען אין קיין היסטעריע. ווען בלעם דאן זאל זיך אפילו איינגעבען ארויסצורופען א שטיקעל סומאטאכע אין וועלכער א פאאר אידען זאלען ליידען, וואלט מען נאך אלץ ניט געדארפט רעדען וועגען פאגראמען.

מיר מוזען זיך רעכענען מיט אלע אומ־שטענדען פון א סיטואציע. אנגעה־מענדיג אז מען האט אונז ניט ליעב הייסט נאך ניט אז מיר זיינען אין גע־פאהר פאר אן ערנסטער בעוועגונג. קוים איז די רעגיערונג גרייט אונז צו שיצען נעגען אזעלכעס, און אין דעם איז קיין שום ספק ניט — איז שוין נימא וואס מיר א צו האבען. נאכמעהר די וועלט, האנסערדואטיווע אמעריקאנער וואס קר־קען פון אויבען אראב אויף אידען וועלען ניט נעהמען קיין אנטהייל אין אן ארגא־ניזירטער אנטיסעמיטישער בעוועגונג.

אט די זעלבע קאנסערוואטיווע אמעריי־קאנער קוקען ניט פון אויבען אראב אויף אידען מחמת זיי זיינען אידען. דאס איז א זעהר וויכטיגער פונקט וואס ווערט כסדר איינגעריבט אין דער אויבערפלעכלי־כער אידישער פרעסע. וואס דעם בעלי־הביתישען אמעריקאנער געפעהלט ניט איז דורכשניטליך דעם אידענס פערזענ־ליכקייט, זיינע שטריכען העזות און אנ־גאנג אין קליינע זאכען. עס איז א פראגע פון נעשמאק אמאל אבער די איינ־געזעסענע אמעריקאנער וועלען מאכען פון דעם א גרויסען וועזען, און זיי בעמער־קען מעהר ווי מיר שטעלען עס זיך פאר.

שפאצירענדיג אמאהל מיט א פראָ־פעסאָר, וועלכער איז ערצוינען געווארען אויף ליבערארלע אנשויאונגען און וועמעס באבע איז געווען א בעוואוסטע קעמפפע־רין פאר דער בעפרייאונג פון די נעגער אין אמעריקא, האב אויך בעמערקט אז מיין בעגלייטער האט זיך פערקוקט אויף אימיצען וואס איז געגאנגען פאר אונז. איך האב בעמערקט, דאס איז געווען בעת די קאריזער פראמענאדען אין סיס־פאני האל — ווען איינער האט זיך אב־ר־סעל אומגערעהט אז ער טראגט געצאצ־קעטע ראזעווע שיך, א ווהר פענסי ווענס. און א גלוינסען בלוט רויטען שניפס ווישאר ירקות. פון פנים איז קענטיג געווען אז דאס איז א איד מיט, זעהר ווייניג ראסיגירטקייט און אינטעליגענץ. מיין חבר האט זיך ניט געקענט איינהאלטען און א זאג געטהאן אזוי ווי צו זיך אליין, „דהי דזשוס אר אפלי קוויר" — די אידען זיינען משוגהדיג מאדנע — אדער גאר אדער נארנים.

„אדער גאר אדער גאר ניט" — אנ דערע אמעריקאנער בעטאנען דעם גאר, אנדערע דעם נארנים, און פאר ביידע זא כען ליידען מיר, און וועלען ליידען אויף פערשיערענע געביעטען. דער אנטיסע־מיטיזם פון דאסעל דאן אבער קען ניט האבען קיין שום ערנסטע ווירקונג. קוים פערמאכט מען איהם דאס מויל מיט א מאנאט צוויי געפענגניש וועט דער קערל ניט האבען דיס מוטה צו ביילען ווייטער.

אונזער הויפט פראבלעמע איז זיך צו פערשטענדיגען מיט די צוויי־זיידיגע אמעריקאנער וואס שטעהען ביים רודער פון דער עפענטליכער מיינונג, וואס זיינען די בעלי הבתים פון די גרויסע געשעפטס הייזער און די לעהרער פון דער אמעריקא נער יוגענד.

די צרה איז וואס זיי ווייסען ניט גע נוג וועגען אונז, און די שולד איז טהייל ווייז אונזערע וואס מיר גיבען זיי ניט די געלעגענהייט.

לארד גרעי וועגען דער פרייער רוס־לאנד און אמעריקא

(עדיטאָריעל פון נ. י. „איווענינג פאסט.")

אידיש פון א. ש.

אין לאנדאן האט זיך לעצטענס אפגע־דרוקט א גאנצער באנד פון פרעזידענט וויל סאָן'ס שריפטען וועגען מלחמה, און זיינע מעסעדזשעס צום קאנגרעס. צו דעם בוך איז צוגעגעבען א פארערעד פון לארד גרעי פון פאלאדאן, — אדער ווי ער איז מעהר בעקאנט אין אמעריקא אלס סער עדוואַרד גרעי, דער אויסלענדישער מי־ניסטער פון ענגלאנד אין דער צייט ווען די מלחמה האט אויסגעבראכען.

וועגען איהם ווערט בעהויפטעט, דאס ער בעזיצט א קראפט אין אויסדריקען קלאָהרע סטייטמענטס, און ער קען זיך אין דיעזען הינזיכט פערגלייכען בלויז צו מר. אסקווים. ער איז אויסער דעם אויף א ליבעראל פון דעם אלטען שניט. דאס קען מען אויך זעהן פון דעם וואס ער זאגט יעצט וועגען דער נייער רוסלאנד.

די רוסישע רעוואלוציאָן און דאס אריינטרעטען פון אמעריקא אין דער מלחמה — ערקלעהרט לארד גרעי — זיי־נען די צוויי גרעסטע פאסירונגען פון 1917. ער האלט פון דער מיינונג, און אב־זאָהל דאס איז ניט די מיינונג פון דעם שרעקעדיגען עולם פון עגלאנד, און ניט קוקענדיג אויף דער מיליטערישער הינ־טערשטעליגקייט, אז די יעצטיגע „רוס־לאנד", „מעהר פעהיג אין דעם קאמפף פיר פרייהייט", און זי וועט נאך זיין „פיע־מעהר הילפיג אין־דעם אויסארבייטען פון פריעדען" איידער א רעאקציאנערע רוס־לאנד וועלט עס אמאל געקענט זיין.

און מיט ווערטער וועלכע זענען אנגע־ווענדעט ווערען צו ענגלענדער אזוי גוט וויצו אמעריקאנער, ערקלעהרט דיעזער ליבעראל: „א פרייע רוסלאנד מיינט א בעדייטענדער וואוקס פון דער פרייהייט פון דער גאנצער וועלט און וואס עס זאל ניט זיין די ווירקונג פון דעם יעצטיגען מאמענט אויף דעם גאנג פון דער מלחמה, די צוקונפטיגע ווירקונג אויף דער דעמא־קראטיע פון איידאפא א אויף די אינ־טערנאציאנאלע בעציהונגען אין אלגעמיין וועט מוזען זיין זעהר אויפרעדעטשטענד־ען און וועט האבען אן אונגעהויערען ווערטה און בעגעפיס.

דיסקוסיוענדיג דעם באלדאנען עפעקט וואס עס האט געהאט דאס אריינטרעטען פון אמעריקא אין דער מלחמה, בעהויפ־טעט לארד גרעי, דאס דיעזער „אקט דאס איינמאל פאר אלע מאל געמאכט אונ־מעגליך א „דייטשען פריעדען" קיין בע־גרייפליכער מיליטערישער ערפאָלג וואָלט צו דעם יעצטן ניט געקענט ברענגען. מיט די מיטלען און ענטשלאסענהייט, וועלכע אמעריקא פערמאָגט, קען דייטשלאנד ניט מאכען קיין שלום, און „די עקאָנאָמישע וויעדער־אויפבויונג וועלכע איז איהר לעבענס נויטווענדיגקייט, וועט זי ניט קע־נען קריגען סיידער זי זאל אננעהמען דיא בעדינגונגען וועלכע אמעריקא וועט גע־פינען פאר אפטענד אריינצושטעלען.

„פון דיעזען אפקט קען מען זיך ניט ארויסדרעהען." — ארגומענטירט ווייטער לארד גרעי — און ער ערקלעהרט א זדי־דייטשע שטאאטסמענער ווייסען דאס ווהר גוט. אבער ניט זיינענדיג איהם צו בעגעגענען דיעזע פאקטען פנים אל פנים, דרעהען זיי זיך צו זיי אויס מיט זייערע רוקענס; און דאס איז די ווירקליכע בע־דייטונג פון דעם „ארגאניזירטען שוויי־גען" אין דייטשלאנד וועגען דער אנד לונג פון אמעריקא.

אין אויב דייטשלאנד וועט קומען דער צו אז זי וועט מוזען שטרעבען צו אזא פריעדען צו וועלכען עס זאָלען איינשטי־מען די פעראייניגטע שטאאטען פון אמע־ריקא. דאן פרעגט זיך פון וועמען אין אמעריקא וועט דייטשלאנד קריגען דיא רעפיניציאָן פון אזא פריעדען? „אין דיא ערקלעהרונגען פון פרעזידענט וויל סאָן", ענטפערט דיעזער ענגלישער שטאאטס־מאן, ווייל זיינע ערקלעהרונגען זיינען צו פריעדענשטעלענד און זיי ענטהאלטען אין זיך איבערצייגונג."

לארד גרעי טהיילט די זעלבע מיינונג פון דעם אפיציעלען פארשטעהער פון ענגלאנד, לארד ראבערט סיסעל, וועלכער האט ניט לאנג צוריק ערקלעהרט, דאס עס איז ניט נויטיג געווען פיר ענגלאנד אדער פראנקרייך צו געבען אן ענטפער צו דעם פאסטן, אזוי לאנג פרעזידענט וויל סאָן איז געווען דער „קלאָהרער און קרעפטי־גער „ספאוקסמען" פיר די עלליים. און נאכפאָלגענדיג דיעזען בעראנאנ, בעהויפ־טעט לארד גרעי, דאס דעם פרעזידענטס אנזיכט וועגען דעם ווארה פארקו־מען נאכדעם ווען דער פריעדען וועט שוין זיין, אין ווערטה אז מען זאל דאפיר קעמפען. — און דאס איז נעמליך, אז עס זאל קומען דער קאמענט, ווען „עס־וואס קאנסטרוקטיוועס" זאל בעשאפען ווערען, און עס זאל קומען צו „א מאָרא־לער ענדערונג אין די אינטערנאציאָנאַ בעציהונגען", און אז די גאנצע וועלט זאל אמעריקאנען, אז „מיליטאריזם און ציוויל־זאציאָן זיינען צוויי עלעמענטען וועלכע קענען צוזישען זיך ניט שטימען".

פאר א פריעדען וואס זאל באזירט ווע־רען אויף אזעלכע בענרעיפע, און פאר א ליעג פון נאציאָנען וואס זאל דאס קענען דורכפיהרען און אנהאלטען, האט ווילסאָן אויסגעדריקט דעם שטאנדפונקט פון דער וועלט, און אט ווי אזוי לארד גרעי ער־קלערהרט דיעזען שטאנדפונקט אין זיין אויסגעצייכענטער שפראך:

„ווען עס וועט זיך פאקטיש ארויסצוי־גען, דאס ביים טיש פון א פירעדענס קאנפערענץ קענען די עלליים זיך בעגעגע־נען מיט די אויטאָריזירטע פערטרעטער פון דייטשלאנד, וועלכע וועלען אויף זיך געלעגט ווערען א וויכטיגער פראיעקט, דאן איז אלע אידען פאר די נויטלידענדע אין די ערד לענדער.

איז פערשיערענע קרייזען דענקט מען אויך, אז דער בעוואוסטער פארשלאג פון דר. שמריהו לעווין און דר. יהודה פאג־נעו וועגען א אידישע נאציאָנאלע הלואט וועט ביי דיעזען גרויסען צוזאמענקאמ־ערענסט בעהאנדעלט ווערען, און פי־לייכט אויך פערזוכט ווערען דאס צו פער־ווירקליכען.

— אין אלגעמיין ווערען געמאכט גע־וויסע פארבערייטונגען, אז די דעלעגא־טען פון אנדערע שטעטס זאָלען זיך פיהלען אויך אנגענעמען ביי זייער איצטיגען בע־זוך אין ניו יארק: דער טשערמאן פון דעם דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע, מר. פעליקס וואַרבורג לאדעט איין אלע דע לעגאטען צו א דינער.

וואס אין איצטיגען רוס לאנד סען פאסירען

פעטראגראד: —

די „אוטרא ראסיא" דערצעהלט וועגען פאלגענדען קאמישען פאקט, וואס איז פארגעקומען אין אמעריקא און קא־נאדע, וועלכער ווערט אייבערופען פון דעם דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע, ווען, ווי בעקאנט, שטאמפינדען געקסטען זונטאג אין ניו יארק.

אויף דיעזען צוזאמענקאהר וועט פאר געלעגט ווערען א וויכטיגער פראיעקט, וואס וועט געווים האבען א גרויסע און וויכטיגע בעדייטונג פאר אלע אידען אין אמעריקא ווי אויך פאר די נויטלידענדע אין די מלחמה - לענדער.

איז פערשיערענע קרייזען דענקט מען אויך, אז דער בעוואוסטער פארשלאג פון דר. שמריהו לעווין און דר. יהודה פאג־נעו וועגען א אידישע נאציאָנאלע הלואט וועט ביי דיעזען גרויסען צוזאמענקאמ־ערענס בעהאנדעלט ווערען, און פי־לייכט אויך פערזוכט ווערען דאס צו פער־ווירקליכען.

— אין אלגעמיין ווערען געמאכט גע־וויסע פארבערייטונגען, אז די דעלעגא־טען פון אנדערע שטעטס זאָלען זיך פיהלען אויך אנגענעמען ביי זייער איצטיגען בע־זוך אין ניו יארק: דער טשערמאן פון דעם דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע, מר. פעליקס וואַרבורג לאדעט מוז אנערקענען און זיי אויך גוט מאכען. דאס בלוט פון בעלגיען איז נאך ביז יעצט ניט איינגעשטילט געווארען.

און מיט דעם אויסגעשטרעקטען פינגער פון דער גאנצער אויסערליכער וועלט, וועלכע ווייזט אן פיר דייטשלאנד אז זיא מוז טהאן דאס אונפערמיידליכע, קען מען פארט האפען, אז די דייטשע רעגיערונג וועט אין גיכען נעהמען די נויטיגע שריטע אום צופרידענען צושטעלען דעם ברענענ־דען פארלאנג פון דעם דייטשען פאלק פאר פריעדען.

א סטרייק פון די בארם הערצינע שוועסטער אין פעטראגראד

פעטראגראד: —

אין דעם 32-טען מיליטער האספיטאל פון פעטראגראד איז אויסגעבראכען א סטרייק פון דיבארס־הערצינע שוועסטער. די אורזאכע פון דיעזען סטרייק איז גע־ווען, וואס איינער א סאלדאט, א קראנ־קער אין שפיטאל איז געווען אונצופרי־דען מיט דער שוועסטער און האט זי מיט ווערטער בעליידיגט און גע־שלאגען... דאן האבען אלע שוועסטער און די דאקטווירים אויסגעדריקט זייער סימ־פאטיע צו דער בעליידיגטער קאלעגין, און פערלאנגט גארנטיען, אז אזיינע זאכען זאָלען מעהר ניט פארקומען. אבער דער ראט פון די ארבייטער און סאלדאטען האט זיך געשטעלט פאר די סאלדאטען און גע־נען די סטרייקענדע שוועסטער. איינער פון די מיטגליעדער פון דעם ראט האט זיך ווערטליך אויסגעדריקט, אז ביים פראנט ווערען די שוועסטער פערגוואלדעט און דאך סטרייקען זיי ניט...

לויט דעם בעשלוס פון דעם ראט זע־נען אלע שוועסטער פון דעם 32-טען שפי־טאל אבגעזאגט געווארען קיין זייער שטיע לע.

דער צוזאמענפאהר פון די רעליגיעז ארבייטער

ניו יארק: —

דער גרייסער צוזאמענפאהר פון אלע רעליגיעז ארבייטער אין אמעריקא און קא־נאדע, וועלכער ווערט אייבערופען פון דעם דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע, וועט פאר געלעגט ווערען א וויכטיגער פראיעקט, דאס איז אלע אידען אין אמעריקא ווי אויך פאר די נויטלידענדע אין די מלחמה - לענדער.

איז פערשיערענע צוזאמענקאהר וועט פאר געלעגט ווערען א גרויסע און וויכטיגע בעדייטונג פאר אלע אידען אין אמעריקא ווי אויך פאר די נויטלידענדע אין די מלחמה - לענדער.

וואס אין איצטיגען רוס לאנד סען פאסירען

פעטראגראד: —

די „אוטרא ראסיא" דערצעהלט וועגען פאלגענדען קאמישען פאקט, וואס איז פארגעקומען אין אמעריקא און קא־נאדע, וועלכער ווערט אייבערופען פון דעם דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע, וועלכער איז בעקאנט, שטאמפינדען געקסטען זונטאג אין ניו יארק.

אויף דיעזען צוזאמענקאהר וועט פאר געלעגט ווערען א וויכטיגער פראיעקט, דאס איז אלע אידען אין אמעריקא ווי אויך פאר די נויטלידענדע אין די מלחמה - לענדער.

איז פערשיערענע קרייזען דענקט מען אויך, אז דער בעוואוסטער פארשלאג פון דר. שמריהו לעווין און דר. יהודה פאג־נעו וועגען א אידישע נאציאָנאלע הלואט וועט ביי דיעזען גרויסען צוזאמענקאמ־ערענס בעהאנדעלט ווערען, און פי־לייכט אויך פערזוכט ווערען דאס צו פער־ווירקליכען.

— אין אלגעמיין ווערען געמאכט גע־וויסע פארבערייטונגען, אז די דעלעגא־טען פון אנדערע שטעטס זאָלען זיך פיהלען אויך אנגענעמען ביי זייער איצטיגען בע־זוך אין ניו יארק: דער טשערמאן פון דעם דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע, מר. פעליקס וואַרבורג לאדעט מוז אנערקענען און זיי אויך גוט מאכען. דאס בלוט פון בעלגיען איז נאך ביז יעצט ניט איינגעשטילט געווארען.

און מיט דעם אויסגעשטרעקטען פינגער פון דער גאנצער אויסערליכער וועלט, וועלכע ווייזט אן פיר דייטשלאנד אז זיא מוז טהאן דאס אונפערמיידליכע, קען מען פארט האפען, אז די דייטשע רעגיערונג וועט אין גיכען נעהמען די נויטיגע שריטע אום צופרידענען צושטעלען דעם ברענענ־דען פארלאנג פון דעם דייטשען פאלק פאר פריעדען.

א סטרייק פון די בארם הערצינע שוועסטער אין פעטראגראד

פעטראגראד: —

אין דעם 32-טען מיליטער האספיטאל פון פעטראגראד איז אויסגעבראכען א סטרייק פון דיבארס־הערצינע שוועסטער. די אורזאכע פון דיעזען סטרייק איז גע־ווען, וואס איינער א סאלדאט, א קראנ־קער אין שפיטאל איז געווען אונצופרי־דען מיט דער שוועסטער און האט זי מיט ווערטער בעליידיגט און גע־שלאגען. דאן האבען אלע שוועסטער און די דאקטווירים אויסגעדריקט זייער סימ־פאטיע צו דער בעליידיגטער קאלעגין, און פערלאנגט גארנטיען, אז אזיינע זאכען זאָלען מעהר ניט פארקומען. אבער דער ראט פון די ארבייטער און סאלדאטען האט זיך געשטעלט פאר די סאלדאטען און גע־נען די סטרייקענדע שוועסטער. איינער פון די מיטגליעדער פון דעם ראט האט זיך ווערטליך אויסגעדריקט, אז ביים פראנט ווערען די שוועסטער פערגוואלדעט און דאך סטרייקען זיי ניט...

לויט דעם בעשלוס פון דעם ראט זע־נען אלע שוועסטער פון דעם 32-טען שפי־טאל אבגעזאגט געווארען קיין זייער שטיע לע.

דער אינהייטליכען אידי שע פאר